

Islam i olika länder

Utskottet för invandrar- och flyktingpolitiska frågor har under våren haft en hearing i ABF-huset med vänner och kamrater från olika muslimska länder. I panelen satt representanter för Egypten, Pakistan, Gambia, Bosnien, Irak, Iran och Turkiet.

Utskottet hade formulerat ett tjugotal frågor som vi tänkt skulle gå laget runt. Vi klarade av hälften. De frågor som vi hann penetrera var de om jämställdhet mellan män och kvinnor, om s.k omskärelse av kvinnor, månggifte och slöja. Det räckte emellertid för att vi skulle lära oss en hel del. Seder och bruk varierar lika mycket mellan länder med islam som dominerande religion som mellan olika kristna länder.

Längst ut på vänsterkanten har vi Bosnien vars representanter inte kände till vare sig omskärelse, slöja eller månggifte och där yrkesarbete och utbildning för kvinnor är lika självklart som att båda makarna bestämmer lika mycket i hemmet och uppfostrar barnen tillsammans. Längst till höger har vi Iran och Irak där kvinnor bär slöja, inte får utbildning och där både månggifte och "tillfälliga" äktenskap praktiseras.

I Gambia och Egypten finns inga formella hinder för flickor att utbilda sig, men i regel har pojkarna förtur om familjens ekonomi inte räcker till utbildning åt alla barnen. I Gambia bär inga kvinnor slöja. Omskärelse av flickor förekommer, men mest på landsbygden. I Egypten bär kvinnor slöja, blir omskurna och lever i månggifte men det finns en stark opposition mot allt detta och mot den fundamentalistiska rörelsen som vill bevara och återinföra sådana bruk. I Pakistan förekommer inte slöja men kvinnor bär en tunn schal över huvudet och de får inte visa benen. Omskärelse existerar inte i Pakistan och inte månggifte, men kvinnor är mycket eftersatta när det gäller utbildning. Många är analfabeter. Fundamentalismens framväxt i Turkiet har medfört att man söker återinföra seder, exempelvis slöjan, som förbjöds av Kamâl Atatürk på 1930-talet.

En viktig sak att lägga på minnet är att könsstympning av kvinnor (s.k omskärelse) inget har att göra med Islam som religion. Det bruket har sin grund i urgamla seder i olika länder med mer eller mindre starka kvarlevor. Våra deltagare från Gambia blev mycket förvånade när de hörde att omskärelse förekom i Iran. Även månggiften är en urgammal sed i orientaliska länder, men som Islam begränsade genom att fastställa antalet hustrur till fyra. Denna begränsning kring-

går exempelvis i Iran genom seden med "tillfälliga" äktenskap, en sorts konkubin.

Islam har anpassats till kulturen i de olika länder muslimerna erövrade. Det fenomenet är givetvis inte nytt. Så har det varit i alla länder som invaderats och påtvingats en religion. Det går inte att helt utplåna det gamla. En av deltagarna menade att vår mötesrubrik borde ha varit "Vad muslimerna gör i olika muslimska länder". Enligt hans mening levde man ingenstans efter vad Koranen, det enda rättesnöret, lär. Och däri ligger ju pudelns kärna. Vem kan göra anspråk på att sitta inne med den rätta tolkningen av Koranen, Bibeln, Kapitalet eller Den feminina mystiken? Att detta var kärnfrågan märktes också på att det hettade till ordentligt ett tag, inte mellan oss och våra muslimska gäster, utan mellan representanter för de olika länderna, speciellt mellan Bosnien och Iran.

Partier som vill bedriva invandrarpolitik måste låta sakfrågorna gälla. När vi talar om könsstympning av kvinnor skall vi tala om könsstympning av kvinnor och inte om "islamska sedvänjor" eller "somaliska bruk". Ingen vinner på att vissa folkgrupper pekats ut, men alla vinner på att vi bekämpar reaktionära och kvinnofientliga beteendemönster varifrån de än kommer eller härstammar.

HÖRDIS LEVIN, FÄRSTA